

Protokół końcowy grupy roboczej "okrągłego stołu" ds. stowarzyszeń

1. Grupa robocza ds. stowarzyszeń rozpatrzyła przedstawiony przez stronę rządowo-koalicyjną projekt ustawy Prawo o stowarzyszeniach. W dyskusji wniesiono do tego projektu szereg poprawek i w wyniku kompromisu przyjęto projekt ustawy z czterema rozbieżnościami /o czym niżej/. Projekt ten stanowi duży krok w kierunku poszerzenia wolności obywatelskiej w zakresie zrzeszania się oraz w kierunku demokracji. Strona opozycyjno-solidarnośćciowa wyraziła nadzieję dalszego procesu w tym kierunku. W szczególności chodzi o zmniejszenie zakresu nadzoru nad stowarzyszeniami.
2. W czterech kwestiach strony nie uzyskały porozumienia. Dotyczą one: stosunku ustawy do partii politycznych, art. 44 dotyczącego ZHP, nadzoru nad dysponowaniem przez stowarzyszenia funduszymi pochodzącymi z ofiarności publicznej oraz brzmienia artykułu 30 dotyczącego orzekania o zakazie działalności organizacji;
 - a/ Projektowana ustawa nie rozstrzyga problemu partii politycznych. Strona opozycyjno-solidarnośćciowa wyraziła pogląd, że takie stwierdzenie powinno znaleźć się w samej ustawie, by nie mogła ona być wykorzystywana przeciwko partiom politycznym. Strona koalicyjno-rządowa stanęła na stanowisku, że ustawa o stowarzyszeniach nie jest właściwym miejscem do uregulowania tej sprawy.
 - b/ Strona opozycyjno-solidarnośćciowa wniosła o skreślenie z projektu ustawy art. 44, który zapewnia zachowanie przez ZHP wyłącznych uprawnień do posługiwania się nazwą, mundurem, odznakami i symboliką harcerską. Swoje stanowisko uzasadniała tym, że istnieje już faktycznie pluralizm organizacji harcerskich nawiązujących do różnych elementów tradycji harcerskich, do różnych motywacji religijnych i światopoglądowych, co jest zjawiskiem pożądanym. Art. 44 oznacza faktyczne utrzymanie monopolu ZHP na całą działalność harcerską, co zdaniem strony opozycyjno-solidarnośćciowej stoi w sprzeczności z celami wyrażonymi w preambule. Strona opozycyjno-solidarnośćciowa uważa, że jedności ruchu harcerskiego nie uzyska się poprzez narzucanie jedności organizacyjnej. Efektem tego może być tylko istnienie nielegalnego harcerstwa i zwiększenie napięć. Dlatego zdaniem tej strony symbolika, krzyż harcerski i słowo "harcerstwo" w nazwie ~~powinny~~ ^{SO} być wspólną własnością całego ruchu harcerskiego. Strona koalicyjno-rządowa uznała, że skreślenie art. 44 prowadzi do niepożądanego ze względów wychowawczych rozbicia

ruchu harcerskiego i to w sytuacji, w której istnieją możliwości porozumienia się ^{w ramach ZHP} różnych nurtów harcerskich prezentujących zróżnicowane postawy światopoglądowe. Jednocześnie chronione art. 44 nazwa, mundur, odznaki i symbolika harcerska stanowią prawo ZHP jako działającego legalnie stowarzyszenia. W świetle wieloletniej tradycji ZHP stowarzyszenie to powinno więc zachować swą specyfikę wyrażającą się w symbolice, którą ma chronić art. 44 w sposób analogiczny jak to miało miejsce w okresie międzywojennym.

c/ Nadzór nad dysponowaniem przez stowarzyszenia funduszami pochodzącymi z ofiarności publicznej /art. 24 ust. 1 pkt. 4 proj. ustawy/ powinien - zdaniem strony opozycyjno-solidarnościowej - obejmować jedynie fundusze zgromadzone ze zbiorów publicznych. Wymaga to wyraźnego stwierdzenia w ustawie.

Strona koalicyjno-rządowa oświadczyła, że zacytowany przepis obejmuje nadzorem nie tylko zbiórki publiczne, ale również darowizny pochodzące od różnych osób z kraju i zagranicy.

d/ Strona opozycyjno-solidarnościowa uważa, że art. 30 powinien być przeredagowany tak, aby dotyczył tylko organizacji mających cechy stowarzyszenia, a zgodnie z modelem całej ustawy decyzje o zakazie należały do Sądu, a nie do samej administracji.

Strona koalicyjno-rządowa wyraziła pogląd, że przepis art. 30 odnosi się do organizacji, których byt nie jest zgodny z porządkiem prawnym. Nie jest więc możliwe określenie cech takich organizacji, również m.in. z przyczyn wyrażonych wcześniej w pkt. a. Organizacje takie, jako nie zarejestrowane nie mogą być poddane trybowi analogicznemu jak organizacje działające legalnie. Ponadto gwarancją praworządnego działania jest możliwość zaskarżenia decyzji administracyjnej do NSA.

3. Strona solidarnościowo-opozycyjna wyraziła pogląd, że wnioski o rejestrację i informacje o zgłoszeniu stowarzyszeń powinny być wolne od opłat.

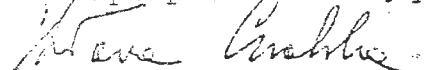
4. Strony prezentowały zgodny pogląd co do potrzeby zmiany dotychczasowych przepisów ustaw o zgromadzeniach i o kulturze fizycznej. Pierwsza z tych ustaw powinna ułatwić korzystanie z wolności zgromadzania się. Strona opozycyjno-solidarnościowa przedstawiła roboczy tekst projektu ustawy o zgromadzeniach, który strony uznały za możliwą do przyjęcia podstawę do rozpoczęcia prac. Wykorzystując dobre doświadczenia z prac nad projektem ustawy o stowarzyszeniach, byłoby celowe zastosowanie podobnego trybu przygotow-

wania projektu ustawy, poprzez powołanie przez strony uczestniczące w obradach okrągłego stołu np. wspólnego zespołu roboczego. Odnośnie drugiej z tych ustaw - w związku z trwającymi pracami nad jej nowelizacją - uznano za celową taką jej zmianę, która umożliwiłaby tworzenie nieprofesjonalnych stowarzyszeń kultury fizycznej na podstawie prawa o stowarzyszeniach.

5. W toku obrad strony wyraziły pogląd o potrzebie szybkiej legalizacji rozwiązanych stowarzyszeń, których członkowie o to wystąpią wraz z możliwością zachowania przez nie ciągłości w tradycji. Służyć temu będzie szybkie uchwalenie i wprowadzenie w życie projektu ustawy „Prawo o stowarzyszeniach”. Strona solidarnościowo-opozycyjna dodatkowo podkreśliła potrzebę szczególnie szybkiej, do końca marca br., legalizacji Ogólnopolskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów na podstawie już przedstawionego statutu. Sprawy majątkowe stowarzyszeń rozwiązanych powinny być załatwione w drodze porozumienia i dobrej woli między zainteresowanymi stronami.

Strona solidarnościowo-opozycyjna zwróciła się z apelem do Ministra Kultury i Sztuki o niepodejmowanie żadnych decyzji w stosunku do majątku rozwiązanego ZPAP, do czasu legalizacji tego stowarzyszenia, które powinno wziąć udział we współdecydowaniu o dalszych losach majątku ZPAP.

Współprzewodniczący

/Stanisława Grabska/

Współprzewodniczący

/Jan Brol/

Warszawa, 17 marca 1989 r.